

Årsmelding 2016 for IKA Opplandene

2016 har vært preget av stor aktivitet i IKA Opplandene. Etter at Fylkesarkivet/IKA Opplandene fikk utvidet sine lokaler med plass til en digitaliseringsenhet og et eget rom for muggsanering/rengjøring og førstehjelp til skadete dokumenter, kunne arkivet tilsette flere ansatte og gi et enda bedre tilbud til medlemskommune. IKA Opplandene forholder seg til en virkelighet delt mellom analoge arkiver og de digitalt skapte arkiver. Inntaket av analoge arkiver de siste årene fyller snart alle reolene i magasiner og materialet som avleveres er fra nyere tid. Dette gjør at pågangen til bruk av materialet er økende og saksbehandlingen tar mere av arkivarens hverdag.

Den digitale kommune er snart en realitet. De første digitalt skapte arkivene er under avlevering. Dessverre viser det seg at verktøy og metoder for sikring av de digitalt skapte dokumentene er mangelfulle. Kun to avleveringer ble godkjent i 2016.

2016 viser en arkivhverdag i endring. Kravene til kompetanse og arbeidsmetode endres. IKA Opplandene arbeider for å kunne møte den nye arkivhverdagen og søker stadig utvikling og ny kompetanse for å kunne bevare, tilgjengeliggjøre og formidle medlemkommunenes arkiver og historie.

Ny arkivlov er under forberedelse og nye arkivforskrifter ble sendt ut på høring.

Styret

Det er avholdt 4 styremøter i perioden; 21. januar, 7. april, 16. juni og 6. desember 2016.

Styrets medlemmer er:

Nord-Gudbrandsdal , medlem	Sonja	Tangen	Vågå
vara	Sissel	Rykhus	Dovre
Midt-Gudbrandsdal , medlem	Anne Berit	Skogvang	Ringebu
vara	Margit	Sletten	Nord-Fron
Lillehammer-regionen , medlem	Randi	Stetrud	Gausdal
vara	Laila	Odden	Øyer
Gjøvik-regionen , medlem	Anne Marit Tangen	Eng	Norde Land
vara	Anne-Brit	Søreng	Gjøvik
Vara i permisjonsperiode 2016/del av 2017	Ingeborg Bergeid	Røstad	Gjøvik

Valdres , medlem	Marlyn S	Bergeid	Etnedal
vara	Liv B Tyskeberg	Moen	Øystre Slidre
Hadeland , medlem	Brit Kirsten	Rækstad	Gran
vara	Wenche	Støa	Jevnaker
Oppland fylkeskommune , medlem	Tore	Løkkeberg	OFK
vara	Grethe	Stenberg	OFK
Fjellregionen , medlem	Anders	Wahl	Alvdal
vara	Kari	Skjulhaug	Tynset
Sør-Østerdalen , medlem	Bernt	Østby	Elverum
vara	Gerd Ø	Galten	Engerdal
Glåmdalsregionen , medlem	Lena Susan	Sørli	Kongsvinger
vara	Synnøve	Grenaker	Nord-Odal

Representantskapsmøtet ble avholdt den 8. mars 2016.

Kommunearkiver

Kommunebesøk

I løpet av 2016 har ansatte ved IKA Opplandene besøkt følgende kommuner:

Sør Odal, Sør Fron, Gjøvik, Grue, Nordre Land, Gausdal, Sel, Åsnes, Våler, Søndre Land, Stor Elvdal, Sør-Odal, Lesja, Sel, Sør-Fron, Trysil, Lillehammer, Lunner, Nord-Fron, Elverum og felles møte med Valdreskommunene ang. Acos og fagsystemer.

Flere av kommunene har hatt besøk flere ganger, bl.a. Gjøvik som har deponert hele sitt fjernarkiv grunnet reovering av Gjøvik rådhus. Anledningen til kommunebesøkene har vært arkivrådgivning, nedpakking og henting av arkiver, arkivplankurs, diskusjon om periodisering og avslutning av arkiver og digitaliseringsoppdrag.

Gjøvik kommune har hatt mange besøk men dette skyldes at hele fjernarkivet måtte deponeres hit grunnet reovering av Gjøvik rådhus.

Til sammen blir dette 40 kommunebesøk i løpet av 2016

Deponerte arkiver 2016

Mange IKA-medlemmer har deponert sine analoge arkiver i 2016. Til sammen har vi mottatt 790 hyllemeter.

Dovre	36 hm
Sør-Fron	8 hm
Nord Odal	14 hm
Elverum	22 hm

Nordre Land	40 hm
Sel	6 hm
Gjøvik	287 hm
Gausdal	2 hm
Våler	6 hm
Nord Aurdal	17 hm
Lillehammer	59 hm
Ringebu	12 hm
Trysil	5 hm
Søndre Land	72 hm
Sør-Odal	72 hm
Stor-Elvdal	120 hm
Tolga-Os	6 hm
Alvdal	6 hm

Mottak og testing av uttrekk fra elektroniske arkiver

21 uttrekk ble mottatt i 2016. Kun to uttrekker godkjent, et fra Gjøvik og et fra Jevnaker kommune. Det ble ikke gjennomført full testing av alle uttrekk. Når det kom flere uttrekk fra samme kommune og datasystem og vi avviste et eller flere på grunn av tekniske feil, ble samtlige uttrekk fra samme leveransen avvist. Det ble også foretatt testing av uttrekk som kom inn tidligere år. En overvekt av uttrekkene ble avvist på grunn av alvorlige mangler.

Noark 3: 2 stk

Jevnaker kommune: Forum Websak. Avvist og erstattet av Noark 4 uttrekk.

Gjøvik kommune: ESA Hist01. Godkjent, rapportert til Arkivverket

Noark 4: 6 stk

Gjøvik kommune: ESA Hist02. Ikke fullført oppsummering/analyse.

Alvdal kommune: EMNE08. Ikke fullført oppsummering/analyse.

Gran kommune: Gammelt uttrekk (PROD). Testet på nytt. Testet også egenprodusert uttrekk som skulle erstatte det gamle. Testene ga ikke noe bedre resultat enn sist.

Jevnaker kommune: SA 2002-2009, Godkjent

Tolga: ESA 7.0d, arkivdel HA: Ikke fullført. Har bestilt journalrapporter fra kommunen.

Noark 5: 5 stk

Fylkesarkivet i Oppland: Prøveuttrekk fra Documaster - Digitaliseringsenheten

Oppland fylkeskommune: P360. arkivdel: TAN. Avvist pga. feilhåndtert skjerming.

Lunner kommune: ESA. REG06

Lunner kommune: ESA. UTV07

Stor-Elvdal kommune: ePhorte 5, arkivdel EMNE0 - Ikke godkjent.

Fagsystemer: 1 stk

Søndre Land kommune, FDV dokumentasjon - Barnehage.

Produksjon av uttrekk: 6 stk

Gran kommune: Noark 4 uttrekk av ESA; Mislykket forsøk. **Avbrutt.**

Nord-Aurdal kommune: Noark 3 uttrekk av Sofie Sak/arkiv.

Nord-Odal kommune: Noark 4 uttrekk av Acoskonvertert Forum Winsak. Mislykket og avklart med Statsarkivet at vi **avventer nytt uttrekk fra nyere Acos-versjon** av den historiske databasen.

Nord-Fron kommune: Noark 4 uttrekk av Acos Websak v. 6.6 - **Ikke fullført.** Utvalgsbehandling er ikke mulig å få ut ved hjelp av Acos uttrekksverktøy.

Øystre Slidre kommune: Noark 3 uttrekk av K2000. Data konvertert til MS SQL server. Tabell- og SIARD-uttrekk.

Alvdal kommune, **CosDoc** prøveuttrekk - **SIARD**

Ordning og registrering av arkiver

Følgende arkiver er grovordnet/ferdig ordnet:

Brandsval kommune

Engen vernehjem

Lesja Kommune

Alvdal kommune

Stor-Elvdal kommune

Tolga kommune

Tolga-Os kommune

Følgende er under arbeid:

Lillehammer kommune

Nordre Land kommune

Øystre Slidre kommune

Vang kommune

Fylkeskommunale arkiver

Ordning

Fylkesrådmannens arkiv er under ordning og delvis registrert i ASTA.

Av fylkeskommunale arkiver er arkivene fra Brandbu, Gran og Roa videregående skole ferdig ordnet og registrert i ASTA. Fredheim videregående skole er ferdig ordnet, men ennå ikke registrert i ASTA. Arkivet fra Bondelia er under ordning. Alle arkivene vil bli publisert under Arkivportalen.

Tannhelse

Tannklinikken fra Hov og Odnnes er avlevert. Tannklinikken på Odnnes er nedlagt og arkivet var

flyttet til Hov og delvis blandet sammen. Også arkiver fra Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, journaler og modeller, og tannjournaler fra Lillehammer årgang 1985, er avlevert.

Tre leveranser fra Hov og Odnes er slått sammen og ordnet. Arkivet er til sammen på 56 bokser. Journalene fra tannklinikken i Sør-Fron er finordnet, totalt 32 bokser.

Digitaliseringsenheten

Pilotprosjektet med digitalisering av eiendomsarkiver for Nord-Odal kommune ble avsluttet våren 2016 med et arrangement i Nord-Odal med presse til stede. Digitaliseringen har fortsatt med eiendomsarkiver fra Nord-Fron og Lunner. Fra august har det vært stor fokus på digitalisering av vann- og avløpsarkiver fra Lillehammer kommune. I desember ble en ny pilot satt i gang for eiendomsarkiver fra Sør-Fron kommune, der Documaster Byggesak erstattes av Documaster Arkiv.

"Scan on demand" har vært nødvendig for å kunne følge opp behovet for rask tilgang til arkivdokumenter for saksbehandlerne i kommunene, mens det ellers skannes etter nummerrekkefølge. Fra 16 september er alle henvendelser registrert. Til nå er nærmere 250 henvendelser behandlet. Det kan komme opp til 10 henvendelser pr dag.

Det har i perioden vært samtaler med ni kommuner og en region om digitaliseringstjenester. IKA Opplandene har inngått et samarbeid med Documaster AS og Lillehammer kommune om utvikling av grensesnitt i Documaster Arkiv for oppslag i ekstern sak-/arkivsystem. Grensesnittet er under utvikling.

Muggsaneringsenheten

En studietur til IKA Kongsberg for å høre om deres erfaringer med muggsanering ble fortatt før utstyr ble kjøpt inn og tatt i bruk.

Et prøveprosjekt er under arbeid, deler av arkivet til Gjøvik videregående skole. Materialet var ikke mugginfisert, men skittent og skadet. Det gjennomføres derfor førstehjelp med rengjøring av dokumentene før de ordnes og arkiveres.

En arkivavlevering inneholdt sølvkre og ble frosset ned før videre håndtering.

Muggsaneringsenheten tar hånd om så vel skittent materiale, vannskadet, mugginfisert og skadet materiale. Arkivdokumenter vil i stor grad bli digitalisert slik at originalene kan pakkes ned.

Fototjenesten

Det er kjøpt inn fotoutstyr og skannere for digitalisering av fotografier og større arkivdokumenter.

Fotografier av ordfører i Grue kommune, kommunestyrefotografier fra Nord-Fron kommune,

skolebilder fra Valle videregående skole og Lillehammer videregående skole er digitalisert, men de er ennå ikke registrert i et fotoprogram.

Infrastruktur ferdigstilt og tatt i bruk i 2016

- Lokaler for sikker oppbevaring og behandling av soppinfisert materiale
- Nytt mottaksrom
- Klimaanlegg for soppmagasin magasiner
- Etablering av serverpark og IKT-infrastruktur i nye arealer
- Nye kontorlokaler og arbeidsplasser for ordning og digitalisering av arkiver
- Nye lokaler for kontorplasser for analoge arkiver

Nye magasiner og klimaanlegg ferdigstilt for planlagt økning av magasinkapasiteten

Kurs og konferanser

Arkivplankurs for kommunene i Glomdalsregionen

Arkivplankurs for Lillehammer, Søndre Land og Oppland fylkeskommune

Grunnkurs i Grue kommune

Kommunearkivkonferanse, mai 2016

Fagsamling med diskusjon om forslag til nye arkivforskrifter

Ansatte har deltatt på følgende kurs og konferanser:

Høgskolen i Lillehammer: Digital sikkerhetskultur, en ansatt har gjennomført studiet.

Høgskolen i Oslo og Akershus: En medarbeider tar studie i Arkivvitenskap

Linux, System Administration

Asta - grunnkurs

SAMDOK-konferansen

KAI-konferansen

Det Norske Arkivmøtet

Fagsamling for alle medarbeiderne, med eksterne forelesere

Flere workshop i tilknytning til prosjektet "Long Life for Photography"

Prosjekter

Nasjonale prosjekter

Kaisa; et prosjekt for utarbeidelse av felles standard for registrering av kommunale, fylkeskommunale og private arkivskapere og arkiver i Asta. Tormod Holdbrekken deltok i prosjektgruppen, men vi valgte å trekke oss fra gruppa da kostnadene og arbeidsbelastningen gjorde det vanskelig å delta. Fylkesarkivet/IKA Opplandene er nå høringsinstans og vil komme med sine innspill der.

SAMDOK; Pål Mjørølund har deltatt i to arbeidsgrupper under Riksarkivets SAMDOK-prosjekt, en for digitale privatarkiver og en for digitale kommunale arkiver.

Arkivplan.no: Pål Mjørølund har deltatt i utviklingsprosjektet.

Internasjonale prosjekter

- Long Life for Photography ble gjennomført våren 2016. Samarbeid med Archeology of Photography Foundation, Polen, Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane og Telemarkmuseet i Norge.

Prosjektet var vellykket og tilførte Fylkesarkivet/IKA Opplandene viktig kunnskap i håndtering av egne fotosamlinger. Gjennom workshop, studiesamlinger og diskusjon med faglige ressurspersoner fikk vi tilført ny kunnskap. En tysk teknisk konservator med foto som spesialområde utarbeidet en rapport om våre samlinger. Prosjektet var finansiert med støtte fra EEA-Grants.

- Digitalisering av historiske bøker, et EU-prosjekt i samarbeid med flere institusjoner. En arkivar deltok på en studietur til University of Economics i Varna, Bulgaria. Prosjektet ga ikke det store faglige utbytte som vi hadde ønsket.

Besøk og omvisninger ved Fylkesarkivet/IKA Opplandene

Flere grupper har fått orientering og omvisning ved arkivet, bl.a. DIS-Oppland, Riksarkivets gruppe som arbeider med digitalisering, arkivenheten ved Elverum kommune.

Profilering

Hjemmesider

Nye hjemmesider under www.farkiv.no ble publisert den 13. november 2016. Sidene er under fortsatt utvikling.

Sosiale medier

Fylkesarkivet/IKA Opplandene er på Facebook og Instagram. 306 følger oss på Facebook, mens hvert innlegg når mellom 100 - 2000.

Logo

IKA Opplandene fikk ny logo i 2016. Denne pryder inngangsdøret til arkivet, mens en felleslogo for Fylkesarkivet/IKA Opplandene pryder utsiden av Fakkeltgården.

Norges dokumentarv

Norges dokumentarv er den norske delen av UNESCOs Memory of the World-register. Memory of the World (MoW) ble oppretta i 1992. MoW er et av flere UNESCO-program for å gi et nødvendig løft for å synliggjøre og redde kulturarven. Det finnes register på internasjonalt,

regionalt og nasjonalt nivå. I Norge heter registeret Noregs dokumentarv.

For første gang er et dokument fra Fylkesarkivet/IKA Opplandene tatt opp i Norges dokumentarv.

Protokollen "Kortfattet Opptegnelse Af en Undersøgelse angaaende Husmandsvæsenet Thorpen. Foretagen i Sommeren 1869" omtaler 240 husmannsplasser. Dokumentet eies av Nordre Land kommune, men befinner seg i Fylkesarkivet/IKA Opplandenes sine magasiner i Fakkelgården. Protokollen er digitalisert og publisert på arkivets hjemmesider.

Henvendelser/forespørsler om bruk av arkiver

45 lesesalsgjester har skrevet seg inn i gjesteprotokollen. Ikke alle besøkende er registrert. 46 henvendelser vedr. tannjournaler er registrert besvart, hvorav en henvendelse kom fra politiet i en identifiserings sak.

318 tidligere elever henvendte seg for å få karakterutskrifter i Oppland, mens 249 hendelser kom fra Hedmark, i alt 567 henvendelser.

Det kom inn 480 henvendelser vedr. gjenfinning av arkivmaterialet. De fleste kommer fra medlemskommuner.

Antall henvendelser som gjelder arkivfaglige spørsmål øker. De fleste forespørslene kommer fra medlemskommunene, men også privatpersoner og interkommunale selskaper kontakter IKA Opplandene. Henvendelsene kommer til flere av personalet, og utgjør mellom 250 - 350 i 2016.

Mange arkiver, både eldre og nyere, er deponert ved IKA Opplandene de siste årene. Antall forespørsler er derfor økende. I alt utgjør antall henvendelser ca 1490.

Foredrag og artikler

Odd Gunnar Ludvigsen holdt foredrag under kontaktkonferanse i Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane om digitaliseringstjenesten.

Odd Gunnar Ludvigsen og Elisabeth Nilsen Edler holdt foredrag om digitaliseringstjenesten under KAI-konferansen i Sandsfjord.

Marit Hosar satt i paneldiskusjon om samarbeid og organsiering av arkivlandskapet ved samme konferanse.

Marit Hosar og Monika Sokol-Rudowska holdt hver sitt foredrag under Det 7. Norske Arkivmøtet.

Marit Hosar holdt foredrag under konferansen "Det aktive museet - flukt, tap og gjenoppbygging, Oslo 2016

Svein Amblie holdt foredrag om elevsamfunnet Brage under Arkivdagen 2016.

Marit Hosar har publisert to fagartikler i en nordiske arkivantologien #arkividag - relevans, medvirkning, dialog. Hun var også medredaktør. Artikkene er fagfellevurdert. Boken er nå pensum ved arkivutdanningen i Oslo og i Danmark.

Svein Amblie har fått publisert en artikkel i Tidsskriftet Arkiv. Artikkelen er fagfellevurdert.

<https://journals.hioa.no/index.php/arkiv/article/view/1668>

Arrangementer:

Gudbrandsdalsseminaret

Arkivdagen

Personale

Leder for IKA Opplandene er Marit Hosar

Fylkesarkivet i Oppland, som vertsinstitusjon, har i alt 18,05 stillinger fordelt på 20 personer, hvorav 9,65 er knyttet til IKA Opplandenes budsjetttrammer.

Reidar Sandin, som var bokbinder, døde 2. januar 2016. Lisbeth Gruven Enoksen gikk inn i den stillingshjemmelen i 80 % stilling. Lisbeth Gruven Enoksen fortsetter arbeidet med bokinnbinding, men er ellers knyttet til digitaliseringsenheten. Lisbeth Gruven Enoksen kom fra servicenheten/hustrykkeriet i Oppland fylkeskommune. De resterende 20 % av stillingshjemmelen gjorde det mulig å ansette en fotograf for å bygge opp et digitaliseringsstilbud av fotosamlinger fra medlemskommunene. Jørn Hagen er tilsatt som fotoarkivar.

Björg Ida Berget ble tilsatt som arkivar i stillingen etter Kerstin Sandburg som sluttet i sin stilling 31.12.2015. Hun begynte i sin stilling 29.mars, men gikk ut i svangerskapspermisjon sommeren 2016. Som vikar ble Nadejda Koriakina tilsatt. Begge er utdannet arkivarer/historikere og har erfaring fra arkivarbeid. Björg Ida Berget kom fra et engasjement for kommunearkiver ved Statsarkivet i Oslo, Nadejda Koriakina kom fra engasjement med større bedriftsarkiver ved Opplandsarkivet avd. Maihaugen.

Digitaliseringsenheten hadde i sin prøveperiode midlertidige ansatte. Stillingen ble lyst ut våren 2016 og Anne Beate Lystad, kom fra arkivstilling i Difi, Monika Sokol-Rudowska, kom fra Maihaugen og Vigdis Austin Wæhler, kom fra vikarstilling etter Reidar Sandin, ble ansatt. Monika Sokol-Rudowska har i tillegg fått ansvaret for å bygge opp tilbudet ved muggsaneringsenheten. Monika har en doktorgrad innen kulturanthropologi. Fylkesarkivet/IKA Opplandene har dermed styrket sin forskningskompetanse. Digitaliseringsenheten ligger under Fylkesarkivet, men tjenestene ytes til medlemskommunene i IKA Opplandene.

Styrets innstilling til vedtak:

Årsmeldingen for 2016 godkjennes.